

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 5
2022

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 5

Рівне, 2022

УДК 159.9+316.6

Студентський дайджест. Збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти – Випуск 5. – Рівне: РДГУ, 2022. – 143 с.

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету

Виконавчі редактори:

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 23 червня 2022 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

3. Татенко В. А. Психология в субъектном измерении : монография Київ : Просвіта, 1996. 404 с.
4. Широкоградюк Л. А. Лихослів'я як передумова ворожості й упереджених ставлень. *Актуальні проблеми психології Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України : том 9. Загальна психологія. Етнічна психологія»* 2016. С. 568 – 574.

УДК 159.922.8 : 159.9.019.4

ПСИХОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ КОРЕКЦІЇ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Микитюк Вікторія, здобувач ОС «магістр»
спеціальності 053 «Психологія», 1 курс, РДГУ

Керівник: Павелків В.Р., доктор психологічних наук, професор

Постановка проблеми. Актуальність дослідження полягає в тому, що проблема виховання підлітків з агресивними формами поведінки є однією з центральних психолого-педагогічних проблем, яка пов'язана з тим, що все частіше доводиться стикатися з явищами ігнорування суспільних норм і агресивних проявів поведінки як у дітей, так і в підлітків. Незважаючи на достатньо широку розробленість питання корекції агресивних проявів у підлітків, даний феномен потребує глобального теоретико-прикладного вивчення.

Метою являється всебічний аналіз психологічних можливостей корекції агресивних форм прояву поведінки у підлітків.

Статистичні дані показують доволі невтішну динаміку зростання різних девіантних форм поведінки серед сучасної молоді. Особливо численною є категорія підліткових девіацій. Агресивні та асоціальні дії підлітки часто виявляють як по відношенню до однолітків, так і – стосовно дорослих (батьків, педагогів). Частіше проявляється тенденція до демонстративної агресивності. Патологічних форм набуває і жорстокість по відношенню до оточуючих. Посилення агресивних проявів у поведінці слугує суттєвою несприятливою характеристикою підліткового середовища, яка відображає одну з ключових соціальних проблем сучасного суспільства, в якому, з одного боку, зростає молодіжна злочинність, а з іншого – спостерігається підвищення кількості внутрішньо-особистісних порушень та психічних розладів підлітків [2; 3].

Суб'єктивний зміст агресивної поведінки полягає в особистісному самозахисті й самоствердженні. Зв'язок агресивної поведінки із самозахистом зафіксований у філогенетично давньому механізмі афекту, що становить інтенсивний і відносно короткочасний емоційний сплеск. Виникнення афекту зазвичай свідчить про недостатню здатність механізмів регуляції, що сформувалися в онтогенезі, вирішити певну ситуацію [1] Науково-психологічні джерела засвідчують доцільність поділу агресивності на три ключові складники (якісні показники):

- *емоційний* (переживання гніву, злості, люті, дратівливості тощо);
- *когнітивний* (схильність до наявності агресивних думок, установок, сприйняття поведінки оточуючих як ворожої);
- *поведінковий* (готовність до реалізації намічених агресивних вчинків, направлених на певну ціль, а також безпосередня агресивна дія).

Суттєвий вплив на агресивні прояви підлітків чинить і неуспіх у шкільному навчанні. Більшість осіб підліткового віку зазнають труднощів у навчанні, їм важко концентруватися на навчальних задачах, що, з одного боку, викликає проблеми з учбовою успішністю, а з іншого – вселяє у підлітків відчуття відірваності від шкільного життя. Замкнутість, деяка соціальна ізоляваність і, як наслідок, безпорадність, притаманна неуспішним в навчанні підліткам, слугує одним із ключових чинників появи та розгортання агресивних тенденцій. Часто можна спостерігати явище «поганої» поведінки таких учнів на уроці, що виникає в першу чергу через бажання засобами асоціальної поведінки привернути до себе увагу [1] Розуміння феномену

агресивності як багатокомпонентного утворення дає змогу всебічно підійти до корекційної роботи із подолання агресивних проявів у поведінці та діяльності підлітка. Беззаперечним є твердження, що форми і методи роботи мають бути науково обґрунтовані: враховувати вікові особливості, типологічні властивості, зміст психологічної проблеми, фазу її загострення тощо [2].

Методологічною основою програми корекції агресивної поведінки підлітків першочергово мають бути принципи структурного, когнітивного, діяльнісного та особистісно-орієнтованого підходів. Методичний інструментарій при роботі з підлітками співвідноситься з вимогами до методів реалізації корекційних заходів загалом, а також з методами, найбільш прийнятними та комфортними для підлітків, стимулюючи в них інтерес та прагнення до спільної з педагогом роботи [3].

Висновки. Під час процесу планування програми психологічної корекції агресії необхідно, передусім, ретельно дослідити, яку функцію вона виконує в кожній конкретній ситуації, які її пропорції серед інших проявів активності та динаміка її виникнення. Тактику психотерапевтичних впливів необхідно будувати залежно від природи агресивної поведінки підлітка. В одному разі слід ігнорувати агресивну тенденцію і не фіксувати на ній увагу; в другому – включити агресивну дію в контекст гри, надаючи їй нового, соціально прийнятного сенсу; в третьому – не прийняти агресію і встановити заборону на такі дії; в четвертому – активно впроваджуватися в ігрову ситуацію до розгортання агресивної дії, в основі якої страх, і домагатися емоційно позитивного вирішення психодрами. Тому вважаємо за доцільне будувати психологічну корекційну роботу з нейтралізації різних форм агресивної поведінки з урахуванням особистісних особливостей підлітків.

Список використаних джерел

1. Карпінська Т. Основні методи та прийоми попередження і контролю агресивної поведінки. *Психологія і суспільство*. 2010. № 4 (42). С. 104–110.
2. Кравчук С. Л. Особливості психологічних детермінант агресивних проявів особистості : дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01. Київ, 2002. 265 с.
3. Нікітіна Л. Профілактика агресивності і жорстокості серед неповнолітніх і молоді. *Соціальний педагог*. 2010. № 3 (39). С. 12–20.

УДК 159.922.7 : 17.022.1

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Нестерчук Оксана, здобувач ОС «магістр»

спеціальності 013 «Початкова освіта», 1 курс, РДГУ

Керівник: Ціпан Т.С., кандидат педагогічних наук, доцент

Постановка проблеми. Виховання особистості визначається конкретно-історичними, суспільно-політичними умовами та регулюється соціальним замовленням. А, оскільки, нині процеси гуманізації школи, прилучення школярів до багатств національної та світової духовної культури – особливо актуалізовані, то це вимагає пошуку нових шляхів формування ціннісних орієнтацій підростаючого покоління.

Мета дослідження – здійснити теоретичний аналіз поняття «ціннісні орієнтації» та вирізнити умови їх формування у здобувачів початкової школи в період адаптації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наявність ціннісних орієнтацій значною мірою сприяють становленню світогляду особистості малої дитини. Істотний внесок у вивчення ціннісних ієрархій внесли вітчизняні вчені: Р.Андрійчук, О.Артишевський, С.Ганнусенко, Д.Калита, М.Рокіч, С. Рубінштейн, Е.Фромм, Л. Шпак, М. Яницький та інші.

На думку вчених, ціннісні орієнтації є цілісне, структурне, складне, особистісне утворення, що характеризується певними закономірностями взаємодії всіх його компонентів. У

ЗМІСТ

Частина 1.

ТЕОРЕТИКО-ЕМПІРИЧНИЙ КОНТЕНТ МОЛОДІЖНИХ ПОШУКІВ

<i>Безека Світлана</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	3
<i>Білковська Алла</i> ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ПРЕДМЕТУ «ТЕХНОЛОГІЇ».....	5
<i>Біль Юлія</i> ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО РОЗГЛЯДУ САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПОВЕДІНКИ У СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ.....	8
<i>Буравцова Оксана</i> РОЛЬ РОЗВИВАЛЬНО - ІГРОВОГО СЕРЕДОВИЩА У СТАНОВЛЕННІ ТА ПСИХОЛОГІЧНОМУ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ.....	11
<i>Волошина Оксана</i> ЛЮБОВ ЯК ОСНОВА ПОБУДОВИ ПОДРУЖНИХ СТОСУНКІВ.....	13
<i>Гаврилюк Олена</i> ШЛЯХИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ СИЛИ ВОЛІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ.....	16
<i>Гнівошевська Анастасія, Кулаков Руслан</i> ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРНЕТ-АДИКЦІЇ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	19
<i>Долганик Марія</i> ПРЕВЕНТИВНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	22
<i>Жовтанюк Ксенія</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРИЧИН ВИНИКНЕННЯ СТРАХІВ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	25
<i>Івасюк Павло, Корчакова Наталія</i> СТАВЛЕННЯ МОЛОДІ ДО ПОЗАШЛЮБНИХ СТОСУНКІВ.....	29
<i>Коваленко Валентина</i> ВПЕВНЕНІСТЬ ТА РІШУЧІСТЬ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ.....	32
<i>Ковалець Антоніна</i> РОЗВИТОК МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ У СТУДЕНТІВ.....	34
<i>Ковальчук Христина</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ НЕВПЕВНЕНОСТІ У СОБІ.....	36
<i>Ковтунович Єва</i> ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ЛЯЛЬКИ.....	39

<i>Кожарко Марія</i> ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ ЕТНОПЕДАГОГІКИ.....	42
<i>Кошика Ілона</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ СТРАХУ.....	45
<i>Крук Тетяна</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ УЯВЛЕНЬ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	48
<i>Кучканова Вікторія, Хомич Іванна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНФЛІКТІВ.....	52
<i>Левченя Валентина</i> ВПЛИВ ТЕМПЕРАМЕНТУ НА МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІСІ.....	54
<i>Мартюченко Катерина</i> ПСИХОЛОГІЧНОСОБЛИВОСТІ ТРИВОЖНОСТІ В ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	57
<i>Матеюк Олександр</i> СТРАТЕГІЇ САМОСТВЕРДЖЕННЯ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ.....	60
<i>Мельник Олександра, Безлюдна Валентина</i> ПСИХОЛОГІЧНУ СУТНІСТЬ ІНВЕКТИВНОЇ ЛЕКСИКИ.....	62
<i>Микитюк Вікторія</i> ПСИХОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ КОРЕКЦІЇ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІСІ.....	64
<i>Нестерчук Оксана</i> ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	65
<i>Ничко Ангеліна, Юрчук Олексій</i> РУХЛИВА ГРА ЯК ЗАСІБ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ.....	68
<i>Охота Ольга</i> ЕКСКУРСІЯ ЯК ФОРМА ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	71
<i>Павлова Регіна</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ ПІДЛІТКІВ.....	72
<i>Павловська Катерина</i> САМОТНІСТЬ: ДІАГНОСТИЧНІ ОЗНАКИ ТА ХАРАКТЕР СОЦІАЛЬНИХ ДІЙ (ДОШКІЛЬНИЙ ВІК).....	74
<i>Павлушенко Анна</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЯВУ ПСИХОЛОГІЧНОГО ФЕНОМЕНУ ТРИВОЖНОСТІ.....	80
<i>Пастушок Ірина, Юрчук Олексій</i> ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПСИХОФІЗИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ.....	83
<i>Петрейко Юлія</i> ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	87

<i>Петрик Максим</i> АНАЛІЗ ПРОГЕННИХ РИЗИКІВ У МЕЖАХ ВОЛИНСЬКОГО ПОЛІССЯ ЗА ДАНИМИ ДИСТАНЦІЙНОГО ЗОНДУВАННЯ ЗЕМЛІ (НА ПРИКЛАДІ КЛЮЧОВОЇ ДІЛЯНКИ «ЗАЛАЗЗЯ»).....	90
<i>Поліщук Валентина</i> ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (теоретичний аспект).....	93
<i>Рибачек Софія</i> ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ.....	95
<i>Руденко Сергій</i> ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ.....	98
<i>Савсюк Валентин</i> ВИХОВАННЯ АЛЬТРУЇСТИЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ.....	100
<i>Сова Ярослава</i> ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОЦЕСІВ АКУЛЬТУРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ ДО УМОВ ІНКУЛЬТУРАЛЬНОГО ПРОСТОРУ.....	102
<i>Сосонюк Олеся</i> ІНДИВІДУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЯЦІЇ І САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКА.....	105
<i>Стеблюк Яна</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ПІДЛІТКІВ.....	107
<i>Тимчак Світлана</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ КОГНІТИВНОЇ СФЕРИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ АУТИЗМОМ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	110
<i>Ушаков Михайло</i> ОСВІТНІЙ ЗАКЛАД ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ.....	112
<i>Федорук Іванна</i> ВИКОРИСТАННЯ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ПРОЦЕСІ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ.....	115
<i>Шершень Ангеліна</i> ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА МІЖОСОБИСТІСНІ СТОСУНКИ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	117

Частина 2.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КРЕАТИВ: «СТУДЕНТСЬКИЙ ДАРУНОК УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ» (авторські казки)	123
---	-----

<i>Боярчук Мар'яна</i> У ЄДНОСТІ СИЛА.....	124
<i>Грабовська Світлана</i> ВУЛИК.....	125
<i>Глушак Ольга</i> ПРО ОЛЕГА, ОЛЕНКУ ТА ДРАКОНА.....	126
<i>Демидчук Раїса</i> ВІДВАЖНІ ДРУЗІ.....	127

<i>Демчук Діана</i> КАЗКА ПРО НЕЗВИЧАЙНІ СКАРБИ І КРАСУ.....	128
<i>Ковалець Вікторія</i> РИБКА – ПОМІЧНИЦЯ.....	131
<i>Прокопчук Наталя</i> ЯК ОЛЕНЯТКО БІСКВІТИК ДОПОМОГЛО ВОВЧИКУ.....	133
<i>Свиридюк Марія</i> МАЛЕНЬКЕ ЗАЙЧЕННЯ (терапевтична казка для невпевнених дітей).....	134
<i>Шпак Яна</i> КАЗКА ПРО ДОБРОГО ПЕТРИКА.....	135
<i>Клімчук Марта</i> ГЕРОЇ ТАКОЖ ПЛАЧУТЬ.....	138

Наукове видання

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 5

Упорядники:

проф. Павелків Р. В., проф. Корчакова Н. В.

Підписано до друку 23.06.2022 р.

Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 13,4. Замовлення № 27042015 Наклад 300

м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс (0362)62-03-97

e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта видавничої справи

ДК №270 від 07.12.2000 р.

Надруковано в друкарні видавництва «Волинські обереги».

Студентський дайджест: зб. наук. матеріалів здобувачів вищої освіти. Вип. 5 / упоряд.: Р. В. Павелків, Н. В. Корчакова. – Рівне : РДГУ, 2022. – 143 с.